

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum faciat tremorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

vt Philosophus in 3. Eth. * dicit. Consiliatur de ma-
 gnis, in quibus quasi nobis ipsis discredimus. Ea autem,
 que timorem incutiunt, non sunt simpliciter mala, sed
 habent quandam magnitudinem, tum ex eo quod apprehenduntur,
 ut quae difficiliter repelluntur: tum etiam
 quia apprehenduntur ut de prope existentia, sicut iam
 dictum est. * vñ hoies maxime in timoribus. querunt
 consiliari. Alio modo dicitur aliquis consiliatus a facultate
 bene consiliandi, & sic nec timor, nec aliqua passio
 consiliatus facit: quia homini affecto secundum
 aliquam passionem uidetur aliquid uel maius, uel
 minus, quam sit secundum rei ueritatem: sicut amanti
 uidentur ea quae amat, meliora, & timentur ea quae timet,
 terribiliora: & sic ex defectu rectitudinis iudicii quae
 libet passio, quantum est de se, impedit facultatem bene
 consiliandi. Et per hoc patet responsio ad Primum.

AD II. Dicendum, quod quantum aliqua passio
 est fortior, tantum magis homo secundum ipsam affe-
 ctus impeditur. & ideo quando timor fuerit fortis,
 uult quidem homo consiliari, sed adeo perturbatur
 in suis cogitationibus, quod consilium adinuenire
 non potest. Si autem sit paruus timor, qui sollicitudi-
 nem consiliandi inducat, nec multum rationem con-
 turbet, potest etiam conferre ad facultatem bene con-
 siliandi ratione sollicitudinis consequentis.

AD III. Dicendum, quod et spes facit consiliatus:
 quia, ut in 2. Rhet. * Philosophus dicit. Nullus confi-
 liatur de his de quibus desperat, sicut nec de impos-
 sibilibus, ut dicitur in 3. Eth. + timor tñ facit magis
 consiliatus quam spes, quia spes est de bono, pro-
 ut possumus ipsum consequi: timor autem de malo,
 prout uix repelli potest: & ita magis respicit rationem
 difficultis timor, quam spes. in difficultibus autem, ma-
 xime in quibus nobis non confidimus, consiliatur,
 sicut dictum est.*

ARTICVLVS IIII.

Utrum timor faciat tremorem.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod tremor non
 sit effectus timoris. Tremor enim ex frigore acci-
 dit: uidemus enim infrigidatos tremere, timor autem
 non uidetur causare frigus, sed magis calorem defic-
 cantem, cuius signum est, quod timentes sitiunt, &
 praecipue in maximis timoribus, sicut patet in illis qui
 ad mortem ducuntur: ergo timor non causat tre-
 morem.

¶ 2. Praet. Emissio superfluitatum ex calore accidit,
 unde ut plurimum medicinae laxatiuae sunt calidae:
 sed huiusmodi emissiones superfluitatum ex timore
 frequenter contingunt: ergo timor uidetur causa-
 re calorem, & sic non causat tremorem.

¶ 3. Praet. In timore calor ab exterioribus ad interio-
 ra reuocatur. Si igitur propter huiusmodi reuocationem
 caloris in exterioribus homo tremit, uidetur simili-
 ter, quod in omnibus exterioribus membris deberet
 causari tremor ex timore: hoc autem non uidetur.
 non ergo tremor corporis est effectus timoris.

SED CONTRA est, quod Tullius dicit in 4. de Tu-
 sculanis quaestionibus: quod timorem sequitur tre-
 mor, & pallor, & dentium strepitus.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, * in
 timore fit quaedam contractio ab exterioribus ad interio-
 ra: & ideo exteriora frigida remanent, & propter
 hoc in eis accidit tremor, quae catur ex debilitate uirtu-
 tis continentis membra. Ad huiusmodi autem debilita-
 tem maxime facit defectus caloris, qui est instrumentum,
 quo anima mouet, ut dicitur in 2. de anima.*

Sup. artic. ad 1. An. Et p. 17. co. 7.

Li. 4. in fol. 42. princip. libri. Ar. huius q.

Tex. 98. to. mo 3.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod calore ab exterioribus ad interiora reuocato, multiplicatur calor interior, & maxime uersus inferiora, id est, circa nutritiuam: & ideo consumpto humido consequitur sitis, & etiam interdum solutio uentris, & urinae emissio, & quandoque etiam seminis, uel huiusmodi emissio superfluitatum accidit propter contractionem uentris, & testiculorum, ut Philosophus dicit in libro de problematibus. * unde patet solutio ad Secundum.

AD TERTIVM dicendum, quod quia in timore calor deferit cor, a superioribus ad inferiora tendens: ideo timentibus maxime tremit cor & membra, quae habent aliquam connexionem ad pectus, ubi est cor: unde timentes maxime tremunt in uoce propter uiciniam uocalis arteriae ad cor. tremit etiam labium inferius & tota inferior mandibula propter continuationem ad cor, unde & strepitus dentium sequitur: & eadem ratione brachia, & manus tremunt. Vel etiam quia huiusmodi membra sunt magis mobilia propter quod & genua tremunt timentibus, secundum illud Isai. 35. Confortate manus dissolutas, & genua tremencia roborate.

In sectione 17. Probic. 11. to. 6.

ARTICVLVS IIII.

Utrum timor impediatur operationem.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod timor impediatur operationem. Operatio enim maxime impeditur ex perturbatione rationis, quae dirigit in opere, sed timor perturbat rationem, ut dictum est. * ergo timor impedit operationem.

¶ 3. Praet. Illi qui faciunt aliquid cum timore, facilius in operatione deficiunt: sicut si aliquis incedat super trabem in alto positam, propter timorem de facili cadit, non autem caderet, si incederet super eandem trabem in imo positam, propter defectum timoris. ergo timor impedit operationem.

¶ 3. Praet. Pigritia, siue segnities est quaedam spes timoris, sed pigritia impedit operationem. ergo & timor. SED CONTRA est, quod Apostolus dicit ad Phil. 2. Cum metu & timore uestra salua est operamini, quod non diceret, si timor bonam operationem impederet. timor ergo non impedit bonam operationem.

RESPON. Dicendum, quod operatio hominis exterior causatur quidem ab anima sicut a primo mouente, sed a membris corporeis sicut ab instrumentis. Contingit autem operationem impediiri & propter defectum instrumenti, & propter defectum principalis mouentis. Ex parte igitur instrumentorum corporalium timor, quantum est de se, semper natu est impedire exteriorem operationem pro defectum caloris, qui ex timore accidit in exterioribus membris: sed ex parte animae si sit moderatus non multum rationem perturbans, confert ad bene operandum, in quantum causat quandam sollicitudinem, & facit hominem attentius consiliari & operari. Si uero timor tantum incrementum, quod rationem perturbet, impedit operationem et ex parte animae, sed de tali timore Apostolus non loquitur. Et per haec patet responsio ad Primum.

AD SECUNDVM dicendum, quod illi qui cadunt de trabe in alto posita, patiuntur perturbationes imaginationis propter timorem casus imaginati.

AD IIII. dicendum, quod omnis timens refugit id quod timet: & ideo cum pigritia sit timor de ipsa operatione in quantum est laboriosa, impedit operationem, quia retrahit uoluntatem ab ipsa, sed timor qui est de aliis rebus, in quantum adiuuat operationem, in-

Prima Secunda S. Thomae. M 2 quan-

Art. 2. huius quest.